

WAR SAXAAFADDEED: 'ABRAHA IYO ABUU RIGAAL WAXAAN JIHAAD AHAYN LAGUMA JEBIN KARO'

23 Jumaadal Aakhira 1445 H (05 Janaayo 2024) – Kutubta Siyarku waxay wariyaan in markii Abraha uu damcay inuu ku duullo kacbada uu garan waayey wadooyinkii iyo jidadkii loo marayey kacbada, kadibna uu soo kaxeystay nin dabadhilif ahaa oo lagu magacaabo Abuu Rigaal, kaas oo kacbada kusoo hogaamiyey ciidankii uu watay Abraha. Ninkaas oo taariikhda baal-madow ka galay ayaa noqday mid qabrigiisa uu dhagax la dhaco qof waliba oo soo mara. Ibnu Isxaaq oo ka waramaya sida uu Abuu Rigaal Abraha ugu kaalmeeyey inuu ku duullo kacbada wuxuu yiri:

قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ: فَبَعَثُوا مَعَهُ أَبَا رِغَالٍ يَدُلُّهُ عَلَى الطَّرِيقِ إِلَى مَكَّةَ، فَخَرَجَ أَبْرَهُهُ وَمَعَهُ أَبُو رِغَالٍ حَتَّى أَنْزَلَهُ الْمُعَمَّسَ ، فَلَمَّا أَنْزَلَهُ بِهِ مَاتَ أَبُو رِغَالٍ هُنَالِكَ، فَرَجَمَتْ قَبْرَهُ الْعَرَبُ، فَهُوَ الْقَبْرُ الَّذِي يَرْجُمُ النَّاسُ بِالْمُعَمَّسِ

Xilligaas waxaa jiray hal Abuu Rigaal oo cibra u ahaa qof walba uu damac ka galo inuu muslimiinta kusoo hogaamiyo cadowgooda, Laakiin maanta nasiib xumo waxaan joognaa zaman ay soo baxeen Abuu Rigaallo tira beel ah oo astaan u noqday gumeynta umadda. Xabashidu xilli waliba waxaa ka soo baxa Abhara cusub oo duullaan ku ah kacbada balse wuxuu marwaliba ku hor kufaa muslimiinta bariga Africa ee u taagan difaaca koonfureed ee laga ilaalinayo kacbada Muslimiinta. Sidaas si lamid ah, Abraha waliba ee soo baxa wuxuu helaa Abuu Rigaal cusub oo kusoo haga dhulalka Muslimiinta.

Muuse Biixi kama bilaaban Abuu Rigaalada Soomaaliya, garabsiga Itoobiya ayaa siyaasiyiinta Soomaalida dhexdooda ka noqday dhaqan lagu faano. Cabdullaahi Yuusuf ayaa Abuu Rigaalkii ugu horeeyey ee taariikhda dhow xabashida kusoo hogaamiyey caasimadda umadda Soomaaliyeed dabayaaqadii 2006-dii. Shariif Sheekh Axmad, Xasan Sheekh Maxamuud iyo Farmaajo dhamaantood waxay ahaayeen Abuu Rigaallo u adeegayey danaha Itoobiya, waxayna xabashida ku gacan geliyeen magaalooyin badan oo ay leeyihiin Muslimiinta Soomaaliya, kuwaas ilaa maanta ku jira gacanta xabashida. Ma jiro wax farqi ah oo u dhexeeya Muuse Biixi oo bixiyey 20km oo ka mid ah badda Soomaaliya iyo Farmaajo oo Abiy Axmad la saxiixday heshiiskii saddex geesoodka ahaa ee ogolaanayey inay Itoobiya qaadata 4 kamid ah dekadaha Soomaaliya iyo Xasan Sheekha maanta ee codsaday in lagu taageero 30 kun oo xabashi ah oo huwan astaanta Itoobiya ee loo yaqaano 'Black Lion' oo macneheedu yahay "Libaaxa Madow".

Waxaan bogaadineynaa kacdoonka ballaaran iyo sida midnimada leh ee ay u istaageen dadka Soomaaliyeed, iyo baraaruga islaamiga ah ee soo ifbixiyay in jihaadku yahay xalka keliya ee lagu difaaci karo diinta, dalka iyo dadka laguna hor istaagi karo kuwa dhulkooda iibsanaya, badahooda xaraashanaya, ee himiladoodu tahay oo kaliya, inay Umaddan hoos geeyaan cadowgeedii soo jireenka ahaa ee Itoobiya iyo Kenya. Waxaan soo dhaweyneynaa Mudaaharaadyada ballaaran ee ka dhacaya Magaalooyinka Hargeysa, Burca, Boorame, Muqdisho iyo Wilaayaatka Islaamiga.

Waxaan ugu baaqeynaa bulshada Soomaaliyeed ee damiirkoodu noolyahay in mudaaharaadyadu aysan la mid noqon kuwii hore, balse uu noqdo wadiiqo diyaargarow ah oo lagu mideynayo cududda dadka Soomaaliyeed si gaar ah dhalinyaradooda. Suuragal ma ahan in maanta baddii iyo dhulkii uu Allaah na dhaxalsiiyey loo saxiixayo gaalada Itoobiya, dhalinyaradeenu isku rasaaseeyaan garoonka kubada cagta ee Muqdisho iyadoo ku dagaalamaya kubad looga mashquulinayo arimaha masiiriga u ah dalkooda iyo dadkooda.

Waxaan ummadda Soomaaliyeed ku leenahay:

1. Dagaal inoo dhexeeya anaga iyo xabashida, ma ahan oo kaliya mid ku salleysan dhowr taako oo dhul ah, iyo dhowr kilo mitir oo bad ah. Dagaalka noo dhexeeya anaga iyo nasaarada Itoobiya waa dagaal diimeed. Waxay diidan yihiin inaan noqono dad Muslimiin ah ku dhaqma shareecada Islaamka kuna nool geeska afrika. Waxay hiigsanayaan inuu saliibku ka taliyo guud ahaan geeska Africa. Awoowayaasheen waxay doonayeen anaguna aan dooneynaa inuu Islaamku ka taliyo dhulkan. Awoowayaasheeni soo halgamay dhamaantood, waxaa astaan u ahaa Islaamnimo iyo Towxiid, mana la hayo taariikhda qof kamid ahaa halgamayaasheena oo ku dagaalamay hirgelinta mabda'a dimuquraadiga.
2. Itoobiya weligeen ugama aanan guuleysan halgan aanan Islaami ahayn iyo dagaal aanan jihaad ahayn. Dhamaan dagaaladii aan la galnay xabashida, waxay ahaayeen dagaallo xaq ah oo ku socda manhajka toosan ee Islaamka. Dhamaan halganadii lala galay Xabashida ee ku socday jidka dimuquraadiyada iyo diin la'aanta, wey burbureen mana xaqiijin wax natiijo ah, waxaana baaqi noqday oo ay taariikhdu diiwaangelisay halganadii ku abtirsanayay diinta Islaamka.
3. Warka kasoo yeeray murtad Xasan Sheekh Maxamuud ee ah in: "taariikhda ka dhexeysay Itoobiya iyo dadka Soomaaliyeed ay ahayd mid aan wanaagsaneyn oo cunfi iyo dhibaato ah" waxay meel-ka-dhac ku tahay halgamayaasheena. Ma filayno in qof Soomaaliyeed oo damiirleh, diintiisana aanan ka tanaasulin uu maanta madal ay fadhiyaan in ka badan 300 oo rag iyo dumar ah ku aflagaadeyn karo Imaam Axmad Gurey, Sayid Maxamed Cabdulle Xasan iyo Shuhadadii aan ku weynay dagaalladii xaqqa ahaa ee aabayaasheen la galeen Xabashida.

Walaalayaal, Taariikhdu sidaas ayey kusoo socotay weligeed, ilaa aan kasoo gaarnay duullaankii 2006, kaas oo isagana ahaa Jihaad Islaami ah oo ay ka qeyb qaateen qabaa'llada Soomaaliyeed iyo wiilashooda Mujaahidiinta ah. Markii aan jebinay colkii Xabashida 2009-kii, wuxuu cadowga Allaah soo maleegay shirqool raadka guuldarada looga tirtirayo xabashida, waxayna dabadhilifyadii xilligaas joogay dalka soo geliyeen 20 kun oo askari oo laga keenay wadamo gaallo ah sida Yugaandha iyo Burundi. Maanta Allaah fadligii, ku dhawaad 18 sano oo ay dhiigbaxa kala kulmayeen Mujaahidiinta, waxaa jabay qabkoodii, waxayna diyaar u yihiin inay isaga huleelaan magaalooyinka Muslimiinta ee ay heystaan.

Waxaan dadka Soomaaliyeed ugu baaqeynaa inay heegan u noqdaan sidii dalka looga xoreyn lahaa gaalada nagu soo duushay oo dhan, laga bilaabo Xalane ilaa Zeylac iyo Barbara. Waa in sida aan uga dhiidhineyno heshiiska xaaraanta ah ee Muuse Biixi u saxiixay Abiy Axmad, si lamid ah ama ka adag

uga dhiidhinaa heshiiska difaaca amniga ee uu murtad Xasan Sheekh Maxamuud la saxiixday Itoobiya marxaladii hore ee xukunkiisa, dibna u cusbooneysiyeey marxaladii labaad ee xukunkiisa. Waa inaan cadaawad mid ah u qaadnaa gaalka Itoobiyaanka ah ee ku sugan koonfurta iyo bartamaha Soomaaliya iyo midka hadda ku soo wajahan waqooyiga Soomaaliya iyo dhamaan dhulka Muslimiinta. Waa in guri walba oo Soomaaliyeed laga dareemaa xaaladda dagaal ee uu dalku ku jiro, lana joojiyaa madaahirta tarafka iyo madadaalada ah ee dhalintena looga mashquuliyey Jihaadka, lana soo buuxiyo furimaha ciziga iyo sharafka ee Jihaadka. Xeryaha tababarada ee Xarakada Mujaahidiinta Al-Shabaab, waxay diyaar u yihiin inay qaabilaan qof waliba oo doonaya inuu ka qeyb qaato difaaca dalkiisa iyo diintiisa sida uu horayba u cadeeyey hogaanka sare ee Mujaahidiinta.

Waxaan baaq towbadkeen ah u direynaa askari waliba oo ku jira safka maamulada ridada ah ee ku daaban saliibiyiinta Itoobiya. Waxaan u sheegeynaa in maanta ay tahay maalintii uu kala garan lahaa xaqqa iyo baadhilka. Towbadda ugu wanaagsan ee uu Allaah kaaga cafinayo gefafkaagii hore, waxaa ka mid ah inaad disho askariga Itoobiyaanka ah ee agtaada jooga.

وَاللَّهُ الْعَزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

“But honour belongs to Allaah and His Messenger, and to the Believers but the hypocrites know not”